OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

LAUSUNTO

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto

27.5.2025

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Oikeusministeriön lausunto valtioneuvoston selvityksestä E 39/2025 vp, joka koskee komission tiedonantoa EU:n sisäisen turvallisuuden strategiasta "ProtectEU"

Lakivaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa lakivaliokunnan toimialaan kuuluvien kysymysten osalta. Oikeusministeriö toteaa asiassa kunnioittavasti seuraavaa.

Perusmuistion tavoin oikeusministeriö pitää myönteisenä, että EU:n sisäisen turvallisuuden strategia sisältää Suomen ennakkovaikuttamiskantojen mukaisia rikosoikeudenalan aloitteita. Kannatettavaa on, että EU:ssa säädetään laitonta asekauppaa koskevista rikosoikeudellisista vähimmäissäännöistä. Niitä koskevan direktiiviehdotuksen komissio on ilmoittanut tulevan vuoden viimeisellä neljänneksellä. Kannatettavaa samoin on, että EU:n järjestäytynyttä rikollisuutta torjuvan rikosoikeudellisen sääntelyn uudistamistarpeita tarkastellaan huomioon ottaen järjestäytyneen rikollisuuden toiminnassa tapahtuneet muutokset.

Strategiassa todetaan myös, että komissio tulee harkitsemaan rikosoikeudellisia seuraamuksia pyroteknisten tuotteiden laittomalle kaupalle. Kuten perusmuistiossa todetaan, harkittaessa EU:n rikosoikeudellisen sääntelyn laajentamista esimerkiksi tuollaiseen laittomaan kauppaan on huomattava, että perussopimus (SEUT 83 artikla, etenkin sen 1 kohdassa oleva rikoslistaus) asettaa rajoja tällaisen sääntelyn antamiselle. Huomioon on otettava myös muut lähtökohdat ja reunaehdot, jotka koskevat aineellisen rikosoikeuden käyttöä EU:ssa (E 57/2023 vp).

Suomi jakaa komission näkemyksen siitä, että varojen seuraaminen (follow-the-money) on ratkaisevan tärkeää järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjunnassa. Lisäksi kryptovaluutta- ja hawalatoimintaan liittyviin väärinkäytöksiin tulisi pystyä puuttumaan. Järjestäytyneen rikollisuuden taloudellisten motiivien purkamiseksi rikollisin keinoin hankitun omaisuuden takavarikointi ja rikoshyödyn menetetyksi tuomitseminen on olennaista. Tältä osin painopisteen tulee lähivuosina olla strategiassa viitatusti hiljattain uudistetun konfiskaatiosääntelyn täytäntöönpanossa.

E-selvityksen perusmuistion kanta sisältää useita eri toimenpiteitä, joilla on vaikutuksia perusoikeuksiin. Esimerkiksi lainvalvontaviranomaisten tietoon pääsyä (s. 3), rajaturvallisuuteen liittyvien tietojärjestelmien käytön tehostamista (s. 4), biometristen tietojen saamista kolmansista valtioista (s. 6) sekä kolmansien maiden kanssa lainvalvonta- ja rajaturvallisuustarkoituksia varten tehtävää tiedonvaihtoa (s. 6) koskevilla kannoilla on

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Meritullinkatu 10 00170 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

vaikutuksia yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että komission tiedonannossa on todettu, että strategian ytimessä on oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien kunnioittaminen (s. 2). Oikeusministeriö katsoo vastaavasti, että strategian eri toimenpiteet on toteutettava kunnioittaen perus- ja ihmisoikeuksia.